

37. Sagen om Filmloven

Indførelsen af regional konsumtion kom i første omgang kun til at omfatte CD-plader af optagelser, der var foretaget i EØS-området, men Filmlovens censurbestemmelser for børn kunne med hjælp fra Kulturministeriet og Medierådet for Børn og Unge snildt bruges til at genere importører af film, uanset hvorfra filmene var importeret.

Censurbestemmelsernes oprindelse og formål

Jeg oplevede ikke selv 50'ernes hetz mod tegneserierne, en kunstart, de færreste forstod, og som pædagogerne frygtede, men jeg husker angsten for videofilmene, som hurtigt fik skylden for megen af den vold, der var i samfundet.

Bannerfører for bekæmpelsen af videovold var mine forældres parti, Kristeligt Folkeparti, omend det var lykkedes mig at opdrage mine egne forældre, så deres forhold til kunstarten film var mere nuanceret. Det var ikke desto mindre partiets mærkesag at beskytte børnene mod voldelige film, og som medlem af Poul Nyrup Rasmussens regering lykkedes det partiet at slå en handel af. Den 9. februar 1994 fremsatte Jytte Hilden forslag til lov om mærkning af videogrammer. Til forskel fra forslaget om en ny ophavsretslov, som hun fremsatte samme dag, og som ikke nåede at blive vedtaget inden sommerferien, blev forslaget om mærkning hastet igennem. Der var stadig mange uløste spørgsmål, og loven fjernede heller ikke de voldsfilm, som KRF var ude efter, men man var i det mindste kommet i gang.

Kim Behnke markerede sig igen i debatten. Han var som udgangspunkt imod, at staten blandede sig i alt muligt, og selvom alle de andre partier støttede en lov, der ville beskytte børn mod vold, var de lydøre over for de praktiske problemer, han gjorde opmærksom på. Statens Filmcensur vurderede på det tidspunkt ca. 150 film om året og havde slet ikke kapacitet til at håndtere de 7.000 videofilm, der ifølge FDV var på markedet. Jeg fulgte debatten fra sidelinjen, idet jeg sagde til mine forældre, at Johan Schlüter sikkert ville finde på en måde at bruge loven til at chikanere mig og andre filmimportører. FDV var dog selv imod lovforslaget på grund af den belastning, censur på video ville blive for dens medlemmer.

Loven blev gennemført, selvom mange praktiske problemer ikke var løst, men den kom til gengæld kun til at omfatte fremtidige videoudgivelser. Det betød, at KRF's hadefilm, *The Texas Chain Saw Massacre* (Motorsavsmassakren, 1974) og *Friday the 13th* (Fredag den 13., 1980), i første omgang slap fri.

De følgende år blev der arbejdet med opgaven, og i 1997 var erstatningen klar i form af Filmloven, L 186 af 12. marts 1997. Hovedpunkterne var afskaffelsen af Statens Filmcensur, der blev afløst af Medierådet for Børn og Unge, som skulle vurdere films egnethed for børn jf. aldersgrænser på 7 år, 11 år og 15 år. Det var ikke tilladt at sælge eller udleje film til børn, medmindre filmene var godkendt af Medierådet, og videobutikkerne skulle informere om filmenes egnethed for børn. De nærmere regler blev overladt til Kulturministeriet og Medierådet at udforme.

Medierådet for Børn og Unge blev nedsat i april 1997. Den 16. januar 1998 var de detaljerede regler om oplysning om films egnethed for børn og unge efter Filmlovens § 21 klar i form af en bekendtgørelse.

Jeg solgte ikke film til børn, så censurreglerne for børn påvirkede mig ikke direkte. Jeg informerede om de importerede films egnethed for børn med store skilte, jeg satte

op i butikkerne. Jeg mærkede ikke de enkelte film, idet Medierådets godkendelse af en film til visning for børn kun omfattede den danske version af filmen. Ingen af de importerede film var tilladt for børn, så jeg informerede "på anden måde", sådan som jeg mente, at Filmlovens § 21, stk. 1, gav mulighed for.

Min mor havde fortalt KRF's Tove Videbæk om min bekymring for, at FDV fik et våben mod parallelimportørerne i hånden, og hun havde beroligende svaret, at det absolut ikke var hensigten med loven. Hun besøgte også Laserdisken, så på skiltene og sagde: - Ja, sådan kan man jo også gøre det.

§ 20. Enhver film, der vises offentligt for eller erhvervsmæssigt sælges, udlejes eller udlånes offentligt i Danmark til børn under 11 og 15 år, skal forinden være godkendt for børn i den pågældende aldersgruppe af Medierådet for Børn og Unge, jf. dog stk. 3..

Stk. 2. Medierådets afgørelse træffes på baggrund af en vurdering af, om filmene kan antages at være skadelige for børn i den pågældende aldersgruppe. Medierådet kan til brug for vurderingen indkalde nærmere oplysninger om filmens indhold. Medierådets afgørelse kan være,

- 1) at filmen godkendes for alle,
- 2) at filmen godkendes for alle, men frarådes for børn, der ikke er fyldt 7 år,
- 3) at filmen godkendes for børn, der er fyldt 11 år,
- 4) at filmen godkendes for børn, der er fyldt 15 år.

Stk. 3. Alle film må dog vises offentligt

for børn, der er fyldt 7 år og er ledsaget af en af forældrene eller en anden voksen.

Stk. 4. Kulturministeren fastsætter regler om opkrævning af gebyr til hel eller delvis dækning af udgifter forbundet med Medierådets vurdering af film. Gebyrernes størrelse fastsættes af kulturministeren.

§ 21. Den, der foreviser film offentligt, eller den, der erhvervsmæssigt sælger, udlejer eller på anden måde udbreder film offentligt i Danmark, har pligt til efter nærmere regler herom fastsat af kulturministeren at mærke eller på anden måde oplyse om films egnethed for børn og unge i overensstemmelse med Medierådet for Børn og Unges vurderinger herom.

Stk. 2. Kulturministeren fastsætter efter drøftelse med Medierådet nærmere regler om mærkning m.v. og kan herunder bestemme, at visse film skal mærkes m.v. uden rådets vurdering, og at visse film kan undtages fra mærkning m.v.

Filmloven ind i handelskrigen

Alligevel gik det ikke anderledes, end at danske tv-seere i den bedste sendetid blev vidne til en storstilet, tv-dækket politirazzia, hvor fire computerbutikker fik deres lagre af DVD-film beslaglagt, som var der tale om heroin eller ulovlige våben.

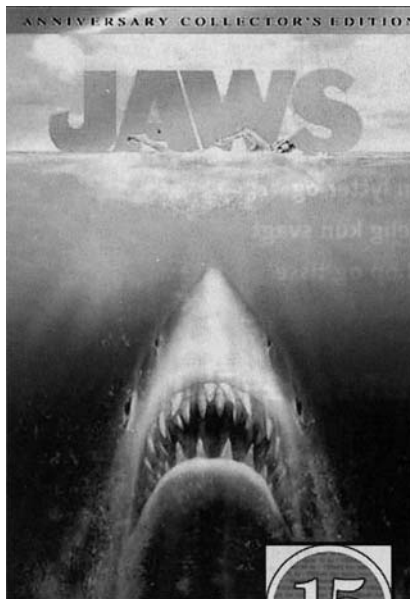
DVD-film beslaglagt

[Razzia] Fire københavnske butikker, der sælger dvd'er, har fået 720 film beslaglagt, fordi de ikke var mærket korrekt. Det er de danske videoproducenter, der forsøger at stoppe parallelimporten.

Klokken ti tirsdag formiddag beslaglagde Frederiksberg Polit 720 dvd-film fra fire butikker på Falkoner Allé, heriblandt Alcotini, Cybercom og Game-Land. Politiets ransagning skete efter, at Foreningen for Danske Videogramdistributører havde anmeldt butikkerne for ikke at mærke sine dvd-film med de korrekte danske aldersmærker. Hverken Cybercom eller Game-Land var klar over lovgivningens krav:

»Hvis klistermærker på filmene er alt, hvad der mangler, kan jeg ikke forstå, at de ikke kunne komme med en påmindelse eller en advarsel«, siger Pan Clausen, indehaver af Cybercom, der sælger spil og dvd-film. Han mener, at konfiskationen, der blev transmitteret i TV-avisen fik ham og hans kolleger til at fremstå som forbydere.

Baggrunden for anmeldelsen er, at Foreningen af Danske Videogramdistributører vil have stoppet for den stigende parallelimport af dvd-film. Ofte kommer filmene nemlig i butikkerne samtidig med eller endog før de kommer i biografen herhjemme.

BIZART. Næsten alle parallelimporterede film skal mærkes med 15-års mærket, uanset om det er 'Lady og Vagabonden' eller 'Dødens Gab'.

Det går ud over både biografindtægter og videoindtægter.

»Når det går rigtigt uheldigt til, så kom f.eks. 'The Blair Witch Project' i danske butikker halvanden måned før den kom i biografen. Det er en aldeles uenskelig situation set med en filmdistributørs øjne, når man har investeret x millioner kroner i rettighe-derne«, siger Kim Peschardt, formand for Foreningen af Danske Videogramdistributører. Han siger, at anmeldelserne for overtrædelse af censurlovgivningen er videogramforeningens eneste våben mod parallelimporten. Selve importen er nemlig lovlig.

»Dette er en udhuling af vores forretningsområde og det vil vi naturligvis sætte en stopper for«, siger han. Ifølge Peschardt har branchen mærket en mærkbar nedgang i omsætningen.

Lovgivningen er klart på videodistributørernes side. Alle film, der sælges i Danmark, skal have en mærkat direkte på filmkassetten, hvor der står Medierådets anbefaling af, hvor gammel, man skal være for at se en film. Der findes mærkater for henholdsvis 'alle', 'syv år', 'elleve år' eller 'femten år'. Men den lovgivning overholder de færreste forhandlere af parallelimporterede film. Ifølge

Peschardt har Foreningen af Danske Videogramdistributører i fem-ti tilfælde anmeldt forhandlere af dvd-film. Blandt andet har DataPalle i Aalborg været i politiets søgelys, og der er rejst tiltale mod butikskæden Laserdisken for heller ikke at mærke sine film.

Vildledende mærkning

Men Hans Kristian Pedersen, direktør i Laserdisken, ønsker ikke at rette sig efter lovgivningen. Problemet er nemlig, at de fleste parallelimporterede film ikke er vurderet af Medierådet for Børn og Unge, der stort set udelukkende vurderer de danske versioner. De parallelimporterede film er ikke selvstændigt vurderede og skal derfor mærkes '15 år', uanset om det er en tegnefilm til børn eller en pornofilm.

»Det er direkte vildledende, at en børnefilm får mærkaten 15 år, som jo bare betyder, at filmene ikke er vurderet«, siger Hans Kristian Pedersen.

Laserdisken har i stedet valgt at sætte store skilte op i butikkerne, der advarer om, at alle udstede og importerede film ikke sælges til børn og unge under 15 år.

Medierådet for Børn og Unge er godt klar over, at det ikke er hensigtsmæssigt, hvis mange dvd-film ender med at få et '15'-mærkat.

»Det er vi slet ikke glade for. Det kan betyde, at forældrene mister tillid til Medierådets mærkning«, siger Susanne Boe, sekretariatschef for Medierådet. Indtil videre vil rådet nøjes med at informere forældrene via sin hjemmeside. Kun omkring fire procent af markedet udgøres af importerede film, og først hvis tallet stiger markant, vil Medierådet skride til handling.

LARS DAHLAGER
lars.dahlager@pol.dk

Aktionen var koordineret af FDV, som havde politianmeldt de fire butikker, fordi de ikke havde overholdt reglerne om mærkning. Politiet var gået med til at lave razziaer i butikkerne, og fjernsynet var tilkaldt, så de fire butikker kunne udstilles som gemene forbrydere i aftenens tv-nyheder.

FDV's formand, Kim Peschardt, fortalte om baggrunden for aktionen:

- Anmeldelserne for overtrædelse af censurlovgivningen er foreningens eneste våben mod parallelimporten. Selve importen er nemlig lovlig. Det er en udhuling af vores forretningsområde, og det vil vi nødvendigvis sætte en stopper for.

Det var tydeligt for enhver, at det ikke var hensynet til børnenes ve og vel, der lå FDV på sinde. Indehaveren af Cybercom, en af de ramte butikker, var ikke klar over reglerne. Han spurgte undrende, om det ikke kunne være klaret med en påmindelse eller en advarsel, når det blot drejede sig om at sætte et klistermærke på filmene.

Ekstra Bladet fulgte op på historien under overskriften "Stik-i-rend betjente", for selvom god gammeldags brødnid selvfølgelig lå bag FDV's anmeldelse, fandt avisen det overraskende, at politiet i den grad var parat til at servicere de danske videodistributører og ofre mandskab på sådan en bagatel. Ekstra Bladet skrev: "Det svarer til, at Ekstra Bladet konstaterede kommaføj i B.T. og fik politiet til at rende fra kiosk til kiosk og beslaglægge dagens aviser."

Ekstra Bladet opfattede razziaen som desperation og sluttede artiklen af med: "Hvis det en dag for alvor lykkes FDV at få import-DVD'erne fjernet fra de danske butikker, skal danskerne nok finde ud af at købe dem over nettet."

Djævelen ligger i detaljen

Hvordan kunne det gå til, at KRF's forsøg på at bekæmpe og begrænse volden i samfundet, der var KRF's begrundelse for reglerne om mærkning, kunne bruges til at forhindre parallelimport af film?

Filmloven udgjorde ikke noget problem, men som så ofte før blev det overladt til Kulturministeriet at udforme de nærmere regler. Den chance lod FDV ikke gå fra sig. FDV var ærgerlig over at skulle betale et gebyr for at få filmene godkendt for børn, men det var op til det enkelte medlem, om det ønskede en godkendelse. Man kunne vælge at give filmen prædikatet *Tilladt for børn over 15 år* og spare gebyret. Det var ikke et praktisk problem for FDV at mærke filmene, idet mærket kunne trykkes på omslaget. Den, der lavede det danske omslagslayout, skulle blot huske at placere det rigtige mærke et eller andet sted.

Få, men væsentlige detaljer udgjorde forskellen for importørerne. For det første fjernede FDV/Medierådet/Kulturministeriet, eller hvem der reelt bestemte, lovens mulighed for "at oplyse på anden måde". I bekendtgørelsen blev det ændret til et ubetinget krav om mærkning. For det andet skulle dette mærke sættes direkte på omslaget og måtte ikke kunne fjernes igen. Da de fleste film - også importerede film - leveres i beskyttende plasticfolie, skulle importørerne ompakke alle disse film for at kunne sætte mærket *Tilladt for børn over 15 år* på kassetterne.

Mødet med politiet

Der gik ikke lang tid, før filmimportørerne fik FDV og politiet på nakken. FDV anmeldte systematisk filmimportørerne til politiet. Det begyndte allerede i 1998. Den 20. oktober 1998 meldte Johan Schlüter computerforretningen Data-Palle på Vesterbro i Aalborg til politiet. Butikken lå lige om hjørnet fra Laserdisken, og da politiet kom på besøg, henviste den skræmte indehaver til, at Laserdisken heller ikke satte mærker på filmene. Hvis han gjorde noget forkert, gjorde jeg det også, så måske burde politiet også aflægge Laserdisken et besøg?

Sådan gik det til, at jeg pludselig fik besøg af en barsk politimand. Han så på de mange film i butikken - uden mærker - og sagde myndigt til mig:

- Det ser alvorligt ud. Det kan godt være, du kommer til at lukke butikken.

- Nåda, svarede jeg. - Hvad er problemet?

- Du overtræder Filmloven.

- Næh, det gør jeg ikke, svarede jeg og pegede på skiltet.

- Det er ikke godt nok. I Filmloven er der klare regler for, hvordan videofilm skal mærkes. Det er ikke nok, at du sætter et skilt op. Filmene skal mærkes.

- Det står der faktisk ikke noget om i Filmloven, svarede jeg. - Du forveksler vist Filmloven med Kulturministeriets bekendtgørelse.

Han var ét stort spørgsmålstegn, så jeg inviterede ham ind på kontoret, hvor jeg fik ham til at sætte sig, og så forklarede jeg ham forskellen på Filmloven og Kulturministeriets bekendtgørelse. Det kom ikke bag på mig, at FDV ville prøve på et eller andet, og jeg havde både Filmloven og bekendtgørelsen liggende.

Politimanden slappede lidt af, men han havde svært ved at forstå forskellen på Filmloven og bekendtgørelsen. For ham var det "lov", uanset om reglerne stod det ene eller det andet sted. Data-Palle havde erkendt sig skyldig, og politimanden forstod ikke, hvorfor jeg var så besværlig, når jeg heller ikke mærkede filmene.

Jeg forklarede: - Filmloven er vedtaget af Folketinget, og den accepterer jeg. Kulturministeriets regler er ikke bestemt af Folketinget, men af embedsmænd, og det er en forudsætning for gyldigheden af deres regler, at de er udformet inden for Filmlovens rammer. Jeg mener, at Kulturministeriets regler er for restriktive.

- Så du erkender, at du ikke opfylder bekendtgørelsens krav?

- Ja, det gør jeg, men det er ikke strafbart i og med, at bekendtgørelsens regler ikke er gyldige, og det er de ikke, fordi de stiller krav, som går videre end de krav, som fremgår af Filmloven. Mine skilte opfylder Filmlovens krav.

Vi debatterede længe, for jeg nægtede at erkende mig "skyldig", og politimanden havde svært ved at forstå forskellen på bekendtgørelsen og Filmloven. Han endte med at gå med uforrettet sag.

Lidt senere ringede han. Han havde skrevet en rapport og ville lige høre, om jeg kunne godkende teksten. Han læste op i telefonen, og jeg afviste igen, for han havde stadig ikke forstået det. Samtalen endte med, at han frustreret udbrød:

- Okay, så dropper jeg det helt. Det var heller ikke dig, der var blevet anmeldt.

Vedr. anmeldelse for overtrædelse af mærkningsreglerne jf. Filmloven

Ref: telefonsamtale d.d.

Af anmeldelsen fremgår, at det d. 18.09.1998 af anmelder blev konstateret, at en DVD-film "I Know What You Did Last Summer" købt i forretningen Laserdisken, Skt. Peders Stræde 49 i København, ikke var forsynet med mærke jf. reglerne for dette.

Der henvises til Filmloven nr. 186 af 12.03.1997 § 20, stk. 1 og § 21, stk. 1 og Bekendtgørelse om Medierådet for Børn og Unge nr. 30 af 16.01.1998 § 19.

Københavns Politi til Laserdisken, 9. november 1998

Så let slap jeg nu ikke. Johan Schlüter meldte Laserdisken i Skt. Peders Stræde til politiet i København, hvor hans indflydelse var større. Efter episoden i Aalborg fik jeg et telefonopkald fra en københavnsk politimand, som var presset af FDV's advokater. Han omtalte dem som "emsige" og lagde ikke skjul på, at han bare var ude på at få lukket sagen, så han var fri for at have dem på nakken.

Han tilbød at lade mig slippe med en advarsel, hvis jeg ville love i fremtiden at mærke efter Medierådets regler. Det ville jeg ikke, og det irriterede ham. Jeg forklarede, at jeg ikke ville ompakke hundredvis af film dagligt, blot fordi FDV syntes, det var morsomt at spille min tid. Han praktisk talt lovede, at politiet ikke ville foretage kontrol, men jeg ville ikke love noget, jeg ikke agtede at holde. Jeg troede på, at politiet havde andet at lave end at genere importørerne, men det var noget andet med Johan Schlüter, og jeg ville snart have ham på nakken igen med en stærkere sag, hvis jeg havde brudt et løfte. Johan Schlüter syntes i øvrigt ikke, der skete nok, så han meldte mig igen, og det endte med, at der blev rejst tiltale.

Til Præsidenten for Københavns Byret

Hans Kristian Dall Pedersen
Prinsensgade 29, 1 th
9000 Aalborg

sættes herved under tiltale ved Københavns Byret til straf for efter Filmlovens § 25, stk. 1, jf. § 21, stk. 1, ved igennem længere tid indtil den 13. januar 1999 herunder som konstateret den 18. september 1998 og ovennævnte dato, som indehaver af forretningen Laserdisken, Skt. Peders Stræde 49, København, erhvervsmæssigt at have solgt, udlejet eller på anden måde udbredt et stort antal film, uden efter de nærmere regler herom fastsat af kulturministeren at have mærket eller på anden måde oplyst om filmenes egnethed for børn og unge i overensstemmelse med Medierådet for Børn og Unges vurderinger herom.

Der nedlægges påstand om bøde.

Anklageskriftet mod Laserdisken, 19. maj 1999

Branchens måde at behandle loven:

Jeg har ved selvsyn konstateret, at der i dag - mere end fire år efter mærkningslovens vedtagelse - er masser af kassetter fra de danske distributører, som udbydes til udlejning uden mærkning. Efter at have talt med politiet om sagen, tog jeg en stikprøve i den lokale videoforretning. Torsdag den 12. november 1998 besøgte jeg

Blockbuster
Vesterbro 42
9000 Aalborg.

Jeg fandt midt i butikken en reol, hvorpå der på øverste række stod følgende 10 film:

1. Halløj i klostret (distributør: Buena Vista Home Video)
INTET MÆRKE
2. Halløj i klostret 2 (distributør: Buena Vista Home Video)
INTET MÆRKE
3. Hjælp - jeg er en kvinde (distributør: Nordisk Film)
INTET MÆRKE
4. Hudson Hawk (distributør: Egmont Film)
INTET MÆRKE
5. If Lucy Fell (distributør: Nordisk Film)
MÆRKE: 16 år
6. Hot Shots 2 (distributør: Nordisk Film)
INTET MÆRKE
7. Kærlighed på kredit (distributør: Metronome Video)
INTET MÆRKE
8. Help (distributør: Egmont Film)
MÆRKE: A på bagsiden - intet mærke på forsiden
9. Herretur (distributør: Egmont Film)
INTET MÆRKE
10. Høj skoleføring (distributør: Nordisk Film)
KORREKT MÆRKET - JUBII

Blockbuster er godkendt af FDV, og samtlige film er leveret af FDV's medlemmer.

- 1 ud af 10 film var mærket i overensstemmelse med Filmloven.
- 2 ud af 10 film var mærket i overensstemmelse med tidligere lovgivning.
- 7 ud af 10 film var slet ikke mærket.

Jeg har endvidere drøftet sagen med Lars Christensen, indehaver af Læsehesten, Reberbansgade 7, 9000 Aalborg. Han fortalte mig, at han netop har fået leveret ca. 24.000 film fra Scanbox, der også er medlem af FDV. Disse film er indført fra andre medlemsstater, men ifølge Lars Christensens vurdering er 80-90 % af de 24.000 film leveret uden mærkning. Jeg formoder, at dette fremgår af politirapporten hos Aalborg Politi, der optog rapport med Lars Christensens forklaring.

Jeg skal sluttelig gøre opmærksom på, at jeg betragter anmeldelsen som et falsk klage-mål efter straffelovens § 165. Jeg anmoder politiet om at drage anmelderen til ansvar.

Jeg kan fortælle dig den "sjove" historie, at i København i Gothersgade, hvor Filmhuset bor, er der i stueetagen en særlig café for filmskere. Det hele er finansieret af staten og koster millioner hvert år. Men i netop denne café er der også salg af filmværker - herunder på video og DVD. Hovedparten af disse videogrammer er IKKE mærket med alder osv. Og nu kommer det virkelig morsomme - i samme ejendom bor Medierådet, som netop står for reguleringen af mærkningsordningen.

Kim Behnke (FP) til Laserdisken, 6. august 1999

Diskrimination?

Jeg havde været i dialog med Kulturministeriet om mærkningsreglerne, men det lykkedes mig ikke at trænge igennem med sund fornuft. Medierådet bekræftede i forbindelse med anmeldelsen af mig, at både forhandleren og distributøren var forpligtet til at mærke efter reglerne, men det var ikke Medierådets opgave at føre kontrol med markedet. Det var politiets opgave.

På den baggrund mente jeg, det var en relevant iagttagelse, at hverken FDV's forhandlere, specifikt Blockbuster, den største udlejningsforretning i Aalborg på det tidspunkt, eller Filmhuset, der opererede på statens vegne og endda havde til huse i samme bygning som Medierådet, mærkede deres film korrekt.

Hvorfor var det nødvendigt for importørerne at pille den beskyttende plasticfolie af de importerede DVD'er? Det var som udgangspunkt en konsekvens af bekendtgørelsens bestemmelse om, at mærket skulle sættes direkte på omslaget, men hvorfor var det så afgørende? Jeg vil selvfølgelig sige, at det var for at gøre det så besværligt som muligt for importørerne, men den officielle forklaring var en anden, nemlig at det var vigtigt, at mærket fulgte med filmen. Den ansvarlige skulle have kendskab til oplysningen om filmens egnethed for børn i det øjeblik, han derhjemme skulle afgøre, om han ville vise filmen for familien.

Men var det ikke vigtigt, når man *lejede* film? Bekendtgørelsen nævnte ikke, at selve pladen skulle have et mærke, og når man lejede en film, der i sagens natur var udgivet af FDV, blev pladen udleveret i et neutralt omslag, ikke det originale omslag med aldersmærket. Var det så ikke lige så vigtigt at mærke selve pladen?

Den officielle forklaring var, at det ikke kunne lade sig gøre at mærke pladen, men det kunne man faktisk godt på flere måder. Der var f.eks. også mærkningsregler i Tyskland, og der kunne man både finde ud af at trykke mærket direkte på pladen og at sætte et lille klistermærke på, hvis pladen var fremstillet uden et trykt mærke. Når selskaberne i FDV modtog DVD-pladerne fra fabrikkerne, var de fremstillet med hele Europa - eller i hvert fald hele Norden - som målgruppe, og FDV havde ikke indflydelse nok til at kontrollere trykket på pladerne. Hvis de skulle følge de samme regler, skulle de selv sætte klistermærker på pladerne. Dette arbejde ville man ikke byde FDV's medlemmer. Det ville man kun byde importørerne!

Politiets undvigemanøvrer

Jeg sendte min klage over FDV til Københavns Politi, men den blev pudsigt nok besvaret af Politimesteren i Aalborg, og han kunne - i modsætning til politiet i København - afvise klagen med, at Laserdisken ikke var blevet anmeldt i hans by. Da FDV meldte Data-Palle til politiet, foretog politiet en kontrol af anmeldelsen, men hvorfor kontrollerede politiet ikke Blockbuster som en reaktion på mit brev? Kan man forestille sig, at man ringer til politiet og fortæller, at hætteklædte mænd er i færd med at bryde ind i Nordea, hvorefter politiet svarer: - Tak for opkaldet, men er det blot en orientering om forholdene, eller vil De foretage en anmeldelse?

Ved skrivelse af 20. oktober 1998 anmeldte advokatfirmaet Schlüter og Hald på vegne af Foreningen af Danske Videogramdistributører et nærmere angivet firma i Aalborg for overtrædelse af de danske regler om mærkning af film. Ved politiets kontrol i den pågældende forretning blev anmeldelsens rigtighed bekræftet, og indehaveren erkendte sig skyldig. Politiet foretog herefter en række kontroller i andre forretninger, bl.a. i Deres forretning.

De har herefter ved skrivelse af 13. november 1998 anmeldt FDV for overtrædelse af straffelovens § 165, idet De er af den opfattelse, at der foreligger falsk anmeldelse. Jeg skal hermed meddele, at Deres anmeldelse afvises i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, idet anmeldelsen af det pågældende firma som nævnt var korrekt, ligesom det bemærkes, at FDV ikke har anmeldt Deres firma.

Politimesteren i Aalborg til Laserdisken, 12. januar 1999

Idet jeg henviser til Deres skrivelse af 12. september 2000 skal jeg oplyse, at der ikke er indledt sager i anledning af Deres skrivelse af 13. november 1998.

Det bemærkes herved, at der ikke var vedlagt dokumentation for de overtrædelser af Filmloven, som blev beskrevet i skrivelsen. Skrivelsen blev i øvrigt ikke opfattet som en egentlig anmeldelse, men som en beskrivelse af forholdene i branchen.

Københavns Politi til Laserdisken, 4. oktober 2000

Hvem bestemmer over politiet?

Jeg bebrejder ikke politiet, at det helst ville undgå at blive blandet ind i slagsmålet mellem FDV og importørerne.

Brevet på side 499 havde til formål at afsløre hykleriet. Politiets svar viste, at FDV blev ladet i fred.

Hvorfor i alverden gik det så med til tv-aktionen på Frederiksberg? Det kan man undre sig over, og det gjorde Kim Behnke også, så han stillede spørgsmål til kulturministeren. Det var Elsebeth Gerner Nielsen (RV) på det tidspunkt,

og ganske som de tidligere kulturministre lukkede hun øjnene for virkeligheden, og derfor kunne hun ikke se problemet. Hun holdt sig til reglernes ordlyd og var blind for, at kun importørerne skulle generes med at overholde reglerne, og at kun importørerne skulle udsættes for razziaer og udstilles på tv.

FDV's aktioner var en succes. Samtlige politianmeldte forretninger indstillede deres import - undtagen Laserdisken. Indehaveren af Data-Palle var så rystet, at han ikke engang turde udtale sig til tv. Jeg ville godt fortælle, hvad det handlede om, og jeg agtede stadig ikke at ompakke importerede udgaver af *Dumbo* og *Lady and the Tramp* for at sætte en *Tilladt for børn over 15 år*-mærkat på. I forhold til de importerede film havde mærket ingen vejledende værdi, fordi alle film skulle mærkes på samme måde, uanset om de var egnede for børn eller ej. Jeg var ikke indstillet på at lade mig chikanere i mit salg af film til voksne filmsamlere.

denskjultekorruption.dk/video13

TV Danmark, 28. juli 2000

Spørgsmål nr. S 3439 (31. juli 2000):

Hvilken hjemmel har Foreningen af Danske Videogramdistributører til at beslaglægge 720 importerede DVD film, som påstås ikke at være korrekt mærket?

Svar:

Ingen branche- eller interesseorganisation har kompetence til at træffe beslutning om beslaglæggelse af videoer og DVD-kassetter, hverken i henhold til Filmloven eller anden lovgivning. Det er politiet og anklagemyndigheden, der i henhold til de almindelige regler i retsplejeloven har ansvaret for at håndhæve Filmlovens mærkningsregler og i den forbindelse træffe eventuelle straffeprocessuelle foranstaltninger.

Kravet om mærkning gælder som hovedregel for alle film, danskproducerede som importerede film, og uanset, om de vises i biografen eller sælges, udlejes eller udlånes offentligt som video eller DVD. Reglerne er ens for alle, og jeg er derfor uenig i, at de skulle virke diskriminerende i forhold til nogle distributører eller butikker.

Kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen til Kim Behnke, 10. august 2000

De EU-retlige problemer

Det bør ikke undre nogen, at EU-retten har betydning i en situation, hvor en lov åbenlyst bruges til at genere importører. Filmlovens censurbestemmelser er en kvantitativ restriktion og som udgangspunkt forbudt efter EF-traktatens artikel 30 (side 46). Spørgsmålet er, om hensynet til børns sundhed kan retfærdiggøres efter artikel 36? Svaret må være ja, da beskyttelse af menneskers sundhed specifikt er nævnt, så hvis det kun handlede om det, var der intet problem.

Men hvis det kun handlede om at beskytte børn og unge, ville FDV's formand nok ikke kalde loven for et våben mod import. Ved en bedømmelse af situationen må det undersøges, om restriktionerne går videre end nødvendigt for at opnå det tilsigtede mål (proportionalitetsprincippet), og man må se på, om der er gemt en skjult begrænsning af samhandelen, herunder om der ligger en skjult beskyttelse af den nationale industri. Og her dukkede problemerne op.

Lad mig slå fast, at det ikke er et problem, at kun godkendte film må sælges til børn og unge under 15 år. Mærkningen af sådanne film med A ("for alle"), 7 ("frarådes for børn, der ikke er fyldt 7 år") eller 11 ("for børn, der er fyldt 11 år") er helt i orden, og det er heller ikke et problem, at det er forbudt at sælge ikke-godkendte film til børn og unge under 15 år.

Et problem er kravet til de importerede film i forbindelse med salg til voksne. De er ikke forbudt, og der er heller ikke krav om, at de skal vurderes, så det er også ok. Problemet er kravet om, at alle film skal ompakkes blot for at få påsat et mærke, der *ikke* indeholder informationer om filmens egnethed for børn, fordi det belaster importørerne, uden at det har et regulært formål. Tværtimod!

Susanne Boe, Medierådets sekretariatschef, udtalte til Politiken (side 495), at det er et problem, hvis mærkningen bliver direkte vildledende. Det kunne gå hen og betyde, at forældrene ville miste tilliden til Medierådets mærkning. Det blev reelt vildledende, hvis man mærkede *Dumbo* og *Lady and the Tramp*, som om de var uegnede for børn. Der er ingen fordele forbundet med kravet om at mærke film, der sælges til voksne, og derfor er kravet et regulært EU-retligt problem.

6.4.1. Hensynet til forbrugerbeskyttelsen

Domstolen er af den opfattelse, at beskyttelse af forbrugerne i vidt omfang kan sikres ved regler om mærkning af varerne. Domstolen har imidlertid ikke accepteret enhver form for regulering af mærkning. Selvom det er forholdsvis enkelt for importørerne at påsætte indførte produkter en etikette, der opfylder kravene i indførelseslandet, er Domstolen opmærksom på, at visse mærkningskrav ikke reelt er begrundet i forbrugerhensyn eller dog går videre end rimeligt og derfor er i strid med proportionalitetsprincippet. Domstolen har således tilsidesat nationale bestemmelser, der enten foreskrev en bestemt mærkning eller forbød bestemte former for mærkning.

Et andet problem dengang var forskelsbehandlingen til fordel for FDV.

Kulturministeriets krav om, at information i form af mærket skulle følge med filmen hjem, gjaldt kun for købefilm, men ikke for lejefilm. Der var altså ikke de samme krav til dem, der udlejede, som til dem, der solgte. "Tilfældigvis" var det kun den nationale industri, altså FDV, der nød godt af lempelserne i forbindelse med lejefilm, for det var kun FDV's udgivelser, der måtte udlejes i Danmark.

Kulturministeriet stillede stærkere krav til importørerne end til FDV, og det var formentlig omfattet af forbuddet mod "vilkårlig forskelsbehandling" i artikel 36. Havde det praktisk betydning, kunne man spørge? Ja, det så man af resultatet, for det lykkedes for FDV at få standset importen i næsten alle de anmeldte butikker.

Retssagen om bekendtgørelsens gyldighed

Medierådet var urokeligt. Jeg foreslog som et kompromis, at man opgav kravet om at påsætte mærket i de tilfælde, hvor mærket ikke repræsenterede nogen reel oplysning om filmens egnethed for børn, f.eks. i importsituationen. Det gik ikke ud over beskyttelsen af børnene, da forbuddet mod at sælge til børn stadig gjaldt. Forslaget havde den ekstra fordel, at tilliden til mærkerne blev bevaret, fordi man undgik at mærke børnefilm, som om de var uegnede for børn.

Pudsigt nok blev FDV's succes med at bekæmpe importerede film brugt som argument for at beholde de u hensigtsmæssige og diskriminerende regler. "Kun omkring fire procent af markedet udgøres af importerede film, og først hvis tallet stiger markant, vil Medierådet skride til handling," stod der i Politiken.

Jeg redegjorde for de EU-retlige problemer allerede i brevet af 13. november 1998, men EU-retten prellede af på politiet, og det bad Københavns Byret om at beramme retsmøde i sagen. Jeg blev indkaldt til retsmøde i København mandag morgen den 7. februar 2000, hvor anklagemyndigheden pudsigt nok forventede, at sagen kunne fremmes som en tilståelsessag.

Da anklagemyndigheden på mødet fastholdt, at jeg skulle straffes med bøde, meddelte jeg, at jeg havde lagt sag an mod Kulturministeriet med påstand om, at bekendtgørelsen var ugyldig. Det var ikke helt sandt, men det var et spørgsmål om få minutter. Jeg ville først se, om en sådan retssag var nødvendig, og det var den. Jeg udleverede en kopi af stævningen, og dommeren og anklageren var enige med mig i, at straffesagen måtte udsættes, til det var afgjort, om bekendtgørelsen var gyldig. Derefter gik jeg direkte til Østre Landsret og indleverede stævningen.

Påstand:

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Bekendtgørelse om Medierådet for Børn og Unge nr. 30 af 16.01.1998, særligt kap. 4 (§§ 16-20), "Mærkning af videogrammer", (jf. Filmloven nr. 186 af 12.03.1997, § 21, stk. 1) er ugyldig.

Påstanden i Laserdiskens stævning mod Kulturministeriet, 7. februar 2000

Jeg gjorde tre anbringender gældende:

1. Bekendtgørelsen var i strid med EF-traktatens artikel 30 og 36.
2. Restriktionerne i forhold til importørerne gik videre end nødvendigt for at nå lovens tilsigtede mål (proportionalitetsprincippet).
3. Bekendtgørelsen var i strid med Filmlovens § 21, stk. 1, der gav mulighed for at oplyse om films egnethed for børn på anden måde end ved mærkning.

Kulturministeriet var repræsenteret ved en gammel kending, nemlig Peter Biering, der også havde hjulpet FDV i udlejningssagen (side 335). Han fokuserede på to ting i Kulturministeriets svarskrift.

Han begrundede bekendtgørelsens regler med lovens hovedvægt, der ikke var på filmcensur, men på oplysning og vejledning af forbrugerne, så forældre havde mulighed for selv at tage vare på, hvilke film børn og unge kom til at se i relation til deres egnethed for børn. Et skilt opfyldte ikke den funktion.

Han afviste, at der var et EU-retligt problem, og det begrundede han med, at Kommissionen var notificeret i henhold til informationsproceduredirektivet, og Kommissionen havde ikke haft nogen bemærkninger.

Han undgik på den måde at forholde sig til forskelsbehandlingen til fordel for FDV. Forældrene fik ikke oplysningen om egnethed med hjem, når de lejede film. Han overså, at Kommissionen hverken var informeret om dette eller det faktum, at mærket på de importerede film ikke repræsenterede en reel vejledning. De to emner udforskede jeg i de efterfølgende processkrifter, og jeg søgte at afklare de faktiske forhold i videobranchen. Det afviste han at være med til.

Som svar på min opfordring skrev han den 16. august 2000: "Hvorledes markedet for udlejning af DVD-plader i Danmark rent faktisk forholder sig er noget, som Kulturministeriet ikke har grundlag for at udtale sig om i en retssag som den foreliggende. Sagsøgers bemærkninger er muligvis møntet på Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV), men FDV er ikke sagsøgt i denne sag."

Det var påfaldende, at han i den grad gik i defensiven, men de faktiske forhold var relevante på samme måde, som da EU-Domstolen skulle afgøre, om det var i orden at lægge højere afgift på druevin end frugtvin. Der var sikkert gode grunde til, at der blev dyrket mere frugt i Danmark end druer, men det var nu alligevel en faktisk omstændighed, der var relevant ved bedømmelse af, om lavere afgifter på frugtvin tilgodeså en national industri. Uagtet årsagerne kunne man ikke komme udenom, at FDV's markedsandel for udlejning af videofilm var 100 %. Og FDV levede ikke op til de formål om at informere, som Peter Biering fortalte om.

Igennem en længere brevveksling afviste han konsekvent at udtale sig om de faktiske forhold i videobranchen. Jeg bad da freelance filmjournalist Peter Risby Hansen, der kunne bruges som uafhængigt ekspertvidne, om at leje nogle film og aflevere en skriftlig rapport med billeder. Det er Peter Risby Hansen, der har taget billederne på side 500. Jeg fremlagde rapporten for Østre Landsret den 1. oktober 2000, og derefter blev der afholdt et forberedende retsmøde i landsretten.

Sagen drøftedes. Advokat Biering bemærkede, at sagsøgte ikke ønsker at udtale sig om de faktiske forhold vedrørende udlejningsmarkedet for DVD-plader i Danmark.

Østre Landsrets retsbog, 17. oktober 2000

På retsmødet den 17. oktober 2000 var Peter Biering stadig stum som en østers. Det blev endda noteret i retsbogen, at han ikke ønskede at udtale sig.

Jeg begærede sagen forelagt for EU-Domstolen, og jeg begærede aktindsigt i straffesager efter reglerne om edition for at dokumentere, at politiets kontrol kun omfattede importørerne. Mig bekendt havde politiet hverken gennemført razziaer eller beslaglæggelse mod FDV's forhandlere. Det havde ikke engang kontrolleret Blockbuster, selvom jeg havde oplyst, at de ikke mærkede korrekt. Politiet havde forklaret, at besøget i min butik i Aalborg ikke engang skyldtes en anmeldelse, men var en rutinekontrol - noget der mig bekendt aldrig blev foretaget hos FDV's forhandlere. Det bad jeg om at få undersøgt, for det havde betydning, når en evt. overtrædelse af EU-retten skulle vurderes.

Jeg støttede - som jeg ofte gør - min ret på EF-traktaten, og som jeg så det, havde jeg tre skud i bøssen.

1. Østre Landsret kunne - hvis den ville - forelægge sagen for EU-Domstolen.
2. Højesteret havde pligt til at forelægge sagen for EU-Domstolen.
3. Hvis begge nægtede, havde jeg grundlag for at klage til Kommissionen.

I det følgende processkrift viste Peter Biering sine færdigheder som topadvokat. Han formåede at udfylde 13 sider med juridisk hokus-pokus, der skulle fastslå, at der ikke blev diskrimineret, og at der ikke var et EU-retligt problem. Jeg fandt, at hans redegørelse også talte den anden vej. F.eks. citerede han fra informations-proceduredirektivets formål, "at hindringer for varesamhandelen kun tillades, når de er nødvendige for at tilgodese tvingende hensyn af almen interesse." Det udelukkede i mine øjne kravet om, at jeg skulle ompakke en film for at påsætte et mærke, som overhovedet ikke informerede om filmens egnethed for børn.

Det meste var uden reelt indhold, men på side 11 blev han uforsigtig og kommenterede på udlejningsforholdene med tre argumenter, der mest understregede, at det nok havde været klogere af ham at holde mund, som han hidtil havde gjort.

For det første fremgår mærkningen af de omslag, der udstilles i udlejningsforretningerne. For det andet sker udleje kun til børn, hvis de opfylder de aldersmæssige krav. For det tredje ligger en udlejet film normalt kun i en kortere periode på højst 24 timer hos lejeren.

Af de tre argumenter kunne jeg umiddelbart overtage de to første og bruge dem på situationen i Laserdisken. Mærkningen fremgik af mine skilte og kunne ses af alle i butikken, så det krav opfyldte jeg lige så godt som udlejerne.

Udlejning skete kun til børn, hvis de opfyldte de aldersmæssige krav! Det var en pudsig konstruktion af ord, fordi udlejning er indgåelse af et kontraktforhold, der under alle omstændigheder fordrer, at lejeren er fyldt 18 år. Det handlede om børn, der var fyldt 18 år! Hvem vil kalde "børn", der er fyldt 18 år, for børn? Jeg solgte ikke importerede film til børn, og det blev jeg heller ikke beskyldt for, så også det krav opfyldte jeg lige så godt som videoudlejerne.

Det sidste argument var så tåbeligt, at jeg elskede det. Hvor længe mente Peter Biering, at brugerne kunne huske den mærkning, der stod på kassetten i butikken?

10 minutter?

30 minutter?

24 timer?

72 timer?

Jeg påstod, at den gennemsnitlige lejer glemte filmens egnethed for børn i samme minut, han eller hun forlod butikken. Vi kunne prøve at undersøge det? Jeg ville gerne være med til at stå foran Blockbuster og spørge dem, der lige havde forladt butikken, om de kunne huske aldersvurderingen for de film, de netop havde lejet. Det forudsatte selvfølgelig, at Blockbuster havde mærket omslagene, hvilket som påvist ikke altid var en selvfølge.

Jeg var indstillet på at foretage en tilsvarende undersøgelse foran Laserdisken. Vi kunne spørge folk, om de kunne huske aldersvurderingen på mine skilte. Jeg mente, at mine kunder ville ramme rigtigt oftere end Blockbusters kunder.

Argumentet gav anledning til andre spørgsmål. Vidste Peter Biering slet ikke, at flere udlejningsbutikker udlejede i mere end 24 timer, f.eks. "lej 5 film i 5 dage" eller "weekendtilbud fra fredag-mandag: lej 3 film og betal for 2"?

Hvordan kunne Peter Biering i det hele taget være sikker på, at den person, der lejede filmen, var til stede, når filmen blev afspillet i hjemmet?

Hvis argumentet var andet end en dårlig undskyldning, måtte det kunne dokumenteres, at det forholdt sig sådan i virkeligheden, eller hvad?

Jeg afsluttede mit processkrift med et løsningsforslag, så vi slap for en tur til EU-Domstolen. Kulturministeriet skulle opgive de mærkningskrav, der var rettet mod importørerne, og tiltræde et forslag, som hverken forringede informationsværdien eller underminerede tilliden til mærkerne. Hvorfor ikke indrømme, at der måske utilsigtet var opstået et problem i forhold til importører af DVD-plader og konstruktivt forsøge at løse det?

Peter Biering havde lært af sine tidligere fejl. Han svarede ikke på noget som helst, men nøjedes med at afvise, at virkeligheden var, som den var. I forhold til at vinde sagen for Kulturministeriet (og for FDV) var det en god taktik, for han fik medhold i Østre Landsret, som heller ikke forholdt sig til de egentlige problemer.

Forliget og frifindelsen

Østre Landsret ignorerede virkeligheden og forholdt sig alene til, at det fremgik af Filmloven, at Kulturministeriet var bemyndiget til at udfærdige reglerne, og at Kommissionen ikke havde haft bemærkninger til dem.

For Højesteret kæmpede jeg videre for at få den til at forholde sig til faktum. Jeg henviste til, at det i ankesagen var Højesterets pligt at forelægge spørgsmålet om de faktiske diskriminerende konsekvenser af reglerne for EU-Domstolen.

For Højesteret mødte K. Hagel-Sørensen. Jeg kendte ham som medforfatter til *EU-Karnov* og en lærebog, jeg havde studeret. Sjovt nok indledte han med en absurd benægtelse af, at de faktiske forhold havde betydning for EU-retten under vurderingen af reglerne. Det fremgår ellers klart nok af hans egen lærebog, at det er *virksomheden* af reglerne, der har betydning for EU-Domstolens vurdering!

Den redegørelse for, hvad appellanten hævder er praksis ved udlejning af DVD-plader, og hvorefter den originale kassette ganske vist er mærket i overensstemmelse med bekendtgørelsen, men ikke udleveres til kunden ved udlejning, angår hverken lovligheden og gyldigheden af §§ 16-20 i bekendtgørelse nr. 30/1998 eller spørgsmålet om appellants pligt til at foretage mærkning af de kassetter, appellanten sælger.

Kulturministeriets processkrift til Højesteret, 16. maj 2002

Kulturministeriet ville ikke tabe ansigt og indrømme, at reglerne diskriminerede, så jeg blev i stedet tilbudt en dispensation. Jeg blev tilbudt, at jeg ikke skulle følge reglerne! Dermed bortfaldt min interesse i at føre retssag om bekendtgørelsen, og dermed bortfaldt også politiets straffesag mod mig. Det var en udemokratisk og lavpraktisk løsning, men det ville være dumt ikke at tage imod tilbudet.

Jeg hævdede retssagen, efter at Københavns Politi havde bekræftet, at der ikke ville blive foretaget yderligere i straffesagen. Min advokat opdagede senere, at da politiet havde nedlagt påstand om straf, og der var afholdt et retsmøde, skulle jeg frifindes, og det blev jeg den 25. januar 2007.

Sætter jeg så ligegyldige mærker på et stykke cellofan, som kunderne smider ud? Nej, det er for dumt. Jeg oplyser til gengæld om Medierådets vurdering på Laserdiskens hjemmeside.

Kulturministeriet er indstillet på at imødekomme Deres indvendinger således, at der dispenseres fra bekendtgørelsen, f.eks. således at De i stedet påfører DVD-pladen en mærkat uden på cellofanindpakningen. Derved vil Deres virksomhed blive begunstiget i forhold til andre virksomheder, idet det fremgår af mærkningsbekendtgørelsens § 20, at mærkningsoplysningerne ikke må kunne fjernes.

Kulturministeriets forligsforslag, 20. august 2002